

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 170 sahifa,
16-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinova	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Бахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanaliyevna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarning psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	

MAKTABGACHA TA'LIMDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TAJRIBASI

N. Sh. Miryusupova

MTTDMQTMOI "Maktabgacha ta'lim menejmenti" kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim sohasida amalda uchrayotgan asosiy muammolar ilmiy jihatdan tahlil qilindi. Tahlil o'z ichiga 2022-2025-yillar davomida respublikada mavjud bo'lgan muammolar va amalga oshirilayotgan islohotlarni qamrab oladi. Maktabgacha ta'limda qamrov darajasi, ta'lim sifati, kadrlar salohiyati, monitoring tizimi hamda inklyuziv ta'lim masalalari asosiy muammo kategoriyalari sifatida aniqlandi. Maqolada ushbu muammolarning ilmiy asoslangan sabablari yoritilib, xalqaro tajriba va milliy strategik hujjatlarga muvofiq yechim yo'nalishlari ilmiy asosda taklif etildi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ta'lim sifati oshirish, qamrov darajasi, kadrlar salohiyati, inklyuziv ta'lim, O'zbekiston.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the main challenges currently observed in the preschool education system of the Republic of Uzbekistan. The analysis covers the problems and ongoing reforms implemented in the sector during the period 2022-2025. The study identifies several key categories of challenges in preschool education, including access and coverage, quality of education, human resource capacity, the monitoring system, and the development of inclusive education. The article also highlights the scientifically grounded causes of these challenges and proposes potential solutions based on international experience and national strategic policy documents.

Key words: preschool education, education quality improvement, coverage level, human resource capacity, inclusive education, Uzbekistan.

Аннотация: В данной статье представлен научный анализ основных проблем, существующих в системе дошкольного образования Республики Узбекистан. Анализ охватывает проблемы и реформы, реализуемые в сфере дошкольного образования в период 2022-2025 годов. В ходе исследования были определены ключевые категории проблем, такие как уровень охвата детей дошкольным образованием, качество образовательного процесса, кадровый потенциал, система мониторинга и развитие инклюзивного образования. В статье также раскрываются научно обоснованные причины возникновения указанных проблем и предлагаются направления их решения на основе международного опыта и национальных стратегических документов.

Ключевые слова: дошкольное образование, повышение качества образования, уровень охвата, кадровый потенциал, инклюзивное образование, Узбекистан.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim uzluksiz ta'lim tizimining asosiy bosqichlaridan biri bo'lib, bolaning aqliy, jismoniy, axloqiy va ijtimoiy rivojlanishida fundamental rol o'ynaydi. Xalqaro tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yuqori sifatli maktabgacha ta'lim bolalarning keyingi ta'lim bosqichlaridagi samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim sohasi davlat siyosati darajasida jadal rivojlanmoqda, ammo sohada bir qator tizimli muammolar mavjud. Maktabgacha ta'lim tizimidagi qamrov darajasini va kadrlar salohiyatini oshirish, ta'lim sifati ta'minlash, inklyuziv ta'limni rivojlantirish bo'yicha qator me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilinib, amaliyotga joriy etildi.

Maktabgacha ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish bo'yicha amalga oshirilayotgan tizimli ishlar asosan bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash, ularning oson ijtimoiylashuvi uchun sharoit yaratish, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni rivojlantirish, innovatsion va ilg'or xorijiy tajribalarni joriy etish, o'rta maxsus ma'lumotli pedagoglarni oliy ta'limga yo'naltirish, oliy ma'lumotli pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlash hamda har bir hududdagi maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Respublikamizda maktabgacha ta'lim sohasida mavjud muammolarni bartaraf etish bo'yicha bir qator strategik ahamiyatga ega me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilingan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risidagi 158-son Farmonida ta'lim tizimi islohotlarining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida maktabgacha ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish hamda bolalarning maktabga tayyorlov guruhlarini ta'limni ta'minlash vazifalari belgilangan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 152-son Farmonida maktabgacha ta'limning uzluksizligi va uzviyligini ta'minlash, ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, xususi sektor vakillarini rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash, ta'lim jarayoniga innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish vazifalari belgilab berilgan. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 4312-son Qarorida bolalarning maktabgacha ta'lim bilan qamrovini kengaytirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlarini zamonaviy o'quv-metodik materiallar va badiiy adabiyotlar bilan ta'minlash, sohaga malakali pedagog va boshqaruv kadrlarini jalb qilish vazifalari belgilangan. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 27-avgustdagi "Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktori lavozimiga nomzodlarni menejerlik o'quv kurslarida o'qitish, ularga menejerlik sertifikatini berish va nomzodlarni lavozimga tayinlash tizimini joriy etish to'g'risida"gi 531-son Qarorida esa davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktori lavozimiga zamonaviy boshqaruv ko'nikmalariga ega bo'lgan yuqori malakali kadrlarni tayinlash tizimini joriy etish masalalari belgilangan.

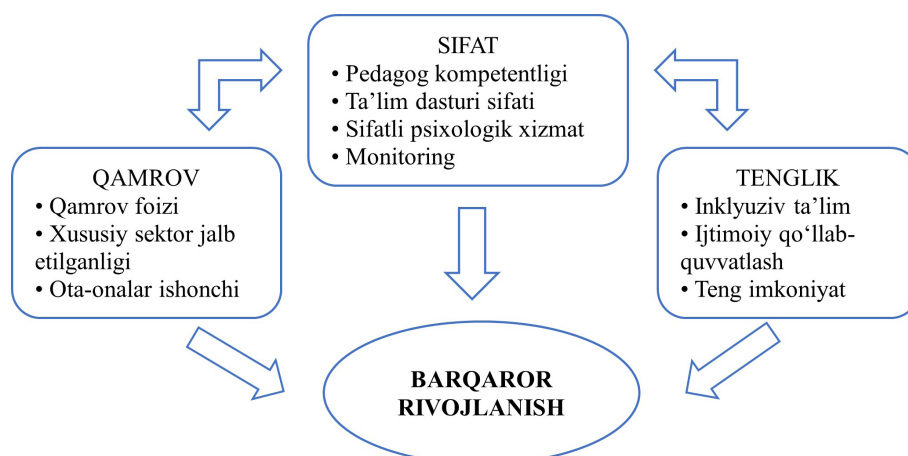
TADQIQOT METODOLOGIYASI

So'nggi yillarda ushbu yo'nalishda muhim natijalarga erishilmoqda. Maktabgacha ta'lim sohasida to'rt mingga yaqin davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari binolari rekonstruksiya qilindi va yangidan qurildi. Maktabgacha ta'lim bilan qamrov darajasi 27 foizdan 77 foizga oshdi.

Tizimda xususi sektor ulushini oshirish borasida amalga oshirilayotgan sa'y-harakatlar natijasida nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari soni 8 baravarga ko'paydi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya sifati va samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar izchil amalga oshirilmoqda.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasini joriy 2026-yilda 78 foizga, 2027-yilda 78,5 foizga, 2028-yilda 79 foizga, 2029-yilda 79,5 foizga, 2030-yilda esa 80 foizga yetkazish rejalashtirilgan. Shuningdek, 2030-yilgacha bolalarni maktabga tayyorlov guruhlarini 100 foiz qamrab olish nazarda tutilmoqda.

1-rasm: Maktabgacha ta'limda barqaror rivojlanish modeli

Tadqiqotimiz davomida maktabgacha ta'limda barqaror rivojlanish bo'yicha quyidagi "qamrov – sifat – tenglik" modelini taklif etamiz. Mazkur model respublikada maktabgacha yoshdagi barcha bolalarning ta'limda ishtirok etish imkoniga ega bo'lishi (qamrov), ta'lim jarayonining sifat ko'rsatkichlari hamda ijtimoiy tenglikni bir vaqtning o'zida baholash imkonini beradi. 2024-yil davomida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanayotgan bolalar soni qariyb 2 350,0 ming nafarni tashkil etib, 2023-yilga nisbatan 8,3 % ga oshdi (Stat.uz,

2025). Biroq hududlar o'rtasida qamrov darajasida tafovut saqlanib qolmoqda, ayniqsa qishloq hududlarida bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasi pastligi kuzatilmoqda. Sifat ko'rsatkichlari doirasida quyidagi muammolar aniqlanmoqda: ta'lim-tarbiya muhiti va pedagogik kontentlarning yetarli darajada standartlashtirilmaganligi, ta'lim jarayonining monitoringini olib borish uchun yagona funksional indikatorlar tizimining yetishmasligi, ta'lim sifatini o'lchash vositalarining (ball tizimidan tashqari) kam qo'llanilishi.

Xalqaro UNICEF tashkilotining O'zbekiston ta'lim tizimini tahlil qilishga bag'ishlangan hisobotida ta'kidlanishicha, milliy monitoring tizimlari bolalarning rivojlanish dinamikasini yetarli darajada aniq aks ettirmaydi (UNICEF/UN, 2022). Maktabgacha ta'limda tarbiyachilar va rahbarlar salohiyati bilan bog'liq bir qator muammolar ham mavjud. Xususan, ayrim hududlarda tarbiyachilar sonining kamayib borishi ta'lim-tarbiyaviy jarayonlar sifati pasayishiga olib kelmoqda. Shu bilan birga, yangi metodik yondashuvlar, raqamli malaka oshirish dasturlari hamda pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish bo'yicha tizimli islohotlar talab etilmoqda. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglari uchun kasbiy standartlarning tasdiqlanishi hamda direktorlar uchun "Menejerlik sertifikatini"ni olish talabi joriy etilgani kadrlar salohiyatini oshirish bo'yicha amalga oshirilgan muhim chora-tadbirlar qatoriga kiradi.

Har bir bola uchun teng imkoniyatlar yaratish bo'yicha muayyan ishlar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan bolalar, kam ta'minlangan oilalar farzandlari hamda chekka hududlarda yashovchi bolalar uchun ta'lim xizmatlarining teng darajada taqdim etilmayotgani kuzatilmoqda. Chekka hududlarda maktabgacha ta'lim tashkilotlari infratuzilmasini yaxshilash, ota-onalar uchun maktabgacha ta'lim tashkilotlarining jozibadorligini oshirish, bolalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlariga jalb etish bo'yicha targ'ibot ishlarini kuchaytirish hamda ijtimoiy dasturlarni kengaytirish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim uchun standartlashtirilgan sifat indikatorlarini joriy etish hamda ta'lim sifatini monitoring qilish uchun elektron ma'lumotlar bazasini takomillashtirish muhim yo'nalishlardan biri sifatida qaraladi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, sifat monitoringi tizimini ta'lim jarayoni bilan integratsiya qilish, natijaga asoslangan malaka tavsiflarini ishlab chiqish, pedagoglar va rahbarlar uchun davlat hamda xususiy sektor hamkorligida malaka oshirish o'quvlarini tashkil etish va ularni metodik jihatdan qo'llab-quvvatlash samarali natijalar beradi. Inklyuzivlikni ta'minlash maqsadida erta diagnostika tizimini, ya'ni bolalarning erta rivojlanish darajasini aniqlashga mo'ljallangan dasturlarni joriy etish zarur.

XULOSA

Maktabgacha ta'lim sohasida O'zbekistonda ko'plab ijobiy ishlar amalga oshirilgan bo'lsa-da, sifat, qamrov va tenglik nuqtayi nazaridan ayrim tizimli muammolar saqlanib qolmoqda. Ilmiy tahlil natijalari "qamrov – sifat – tenglik" modeli doirasida kompleks yechimlarni joriy etish maqsadga muvofiqligini ko'rsatmoqda.

Mamlakatning milliy strategiyasi hamda xalqaro standartlar bilan uyg'un holda sifat monitoringi tizimini takomillashtirish, pedagoglar malakasini oshirish tizimini rivojlantirish va inklyuziv ta'lim xizmatlarini kengaytirish maktabgacha ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-6600413>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/uz/docs/-7128182>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori. <https://lex.uz/ru/docs/-4327235>
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktori lavozimiga nomzodlarni menejerlik o'quv kurslarida o'qitish, ularga menejerlik sertifikatini berish va nomzodlarni lavozimga tayinlash tizimini joriy etish to'g'risida"gi Qarori. <https://lex.uz/docs/-7086100>
5. UNICEF/UN. SitAn Report: Education Sector Analysis, Uzbekistan. 2022.
6. World Bank. Uzbekistan Education Sector Analysis. 2022.
7. Stat.uz. Maktabgacha ta'lim statistikasi. 2022-2025.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.